דף צפייה: מפריז לצנעא: השכלה בארצות האסלאם

יחידה 4 · יהודים בעת החדשה · ❓ כיצד הגיעו רעיונות ההשכלה ליהודי ארצות האסלאם, ומדוע התקבלו בדרכים שונות?

דף לתלמיד/ה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הסרטון: מורה מפריז, רב מצנעא? 📚🌍 – השכלה בארצות האסלאם ב-3 דקות: כל מה שצריך לבגרות

⏱️ 3:16 דקות · youtube.com/watch?v=wYZfSbcE55I

א לפני הצפייה ובמהלכה

🧠 לפני הצפייה

לפני הצפייה סמנו: נכון / לא נכון / לא בטוח.

1. בארצות האסלאם קמה תנועת השכלה כמו בגרמניה.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

2. בבתי הספר של כי״ח למדו בצרפתית.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

3. כל הקהילות קיבלו בשמחה את בתי הספר של כי״ח.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

4. בתימן הייתה מסורת שקרובה לחלק מרעיונות ההשכלה.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

👀 במהלך הצפייה – שימו לב:

- מדוע לא קמה תנועת השכלה בארצות האסלאם
- מה רצו מייסדי כי״ח להשיג
- מה למדו בבתי הספר של כי״ח
- מה היו הטיעונים של כל צד במחלוקת בתימן
- איך הסתיימה המחלוקת

1. ⏸️ אחרי הצגת בתי הספר של כי״ח: ציינו יתרון אחד וחשש אחד שעוררו בתי הספר.

_____

_____

2. ⏸️ אחרי הצגת עמדת 'דור דעה': במה התבססו על מסורת קדומה, ובמה היו חדשנים?

_____

_____

3. ⏸️ אחרי עמדת חכמי תימן ובית המשפט: מה מלמד הכבוד ההדדי בין הרבנים על אופי המחלוקת?

ב אחרי הצפייה – שאלות ב־3 רמות

בחרו רמה להתחלה – ונסו להגיע גם לרמה הבאה!

תמיכה – הקיפו את התשובה הנכונה

1. מתי נוסדה חברת כל ישראל חברים?

א. 1860 ב. 1789 ג. 1948

2. מה עשו רבני ג׳רבה כלפי בית הספר של כי״ח?

א. בנו לו בניין חדש ב. הכריזו עליו חרם ג. שלחו אליו את כל הילדים

3. לדרכו של איזה חכם ביקשו אנשי 'דור דעה' לשוב?

א. מנדלסון ב. רש״י ג. הרמב״ם

רגיל

1. הסבירו מדוע ההשכלה הגיעה ליהודי ארצות האסלאם 'מבחוץ'.

2. ציינו שלוש מטרות של מייסדי כי״ח.

3. הציגו את עמדות שני הצדדים במחלוקת בתימן.

אתגר

1. השוו בין ההשכלה בגרמניה לבין ההשכלה בארצות האסלאם בשני קני מידה: מקור הרעיונות ונושאי השינוי.

2. 'המחלוקת הייתה על הדרך, לא על הנאמנות'. הסבירו והביאו דוגמה מהסרטון.

ג 🎭 משחק תפקידים משימה פעילה: שני אחים בצנעא, 1912

הכיתה מתחלקת לארבע קבוצות: סעדיה (תומך דור דעה), זכריה (נאמן למנהגי תימן), הורה במרוקו שבוחר אם לשלוח ילד לבית ספר של כי״ח, ורב קהילה בג׳רבה. כל קבוצה מכינה 'מונולוג' של דקה.

טקסט מקורי (תרחיש בדוי לצורך הפעילות)

ערב שבת בצנעא. סעדיה חוזר מבית הספר החדש: 'למדנו היום חשבון ואת דברי הרמב״ם על התבונה. רבנו אומר שעלינו לשוב לנוסח התפילה של הרמב״ם'. זכריה מניח את הסידור הישן של סבא: 'את התפילה הזאת אמרו אבותינו מאות שנים, עם הפיוטים ועם דברי הזוהר. איך נוותר עליהם?' האב מביט בשניהם: 'שניכם רוצים בתורה. בואו נלמד יחד, ונראה איך מכבדים גם את מה שאנחנו לא חושבים'.

1. קראו את התרחיש וסמנו את הטיעון המרכזי של הדמות שלכם.

2. כתבו מונולוג קצר: מי אני, מה אני רוצה ומה אני חושש/ת שיקרה.

3. הוסיפו משפט אחד שמכבד את הצד השני.

4. הציגו, והקהל מזהה: איזו עמדה הוצגה ועל מה היא נשענת?

שאלה בסגנון בגרות

1. הסבר כיצד חדרו רעיונות ההשכלה ליהודי ארצות האסלאם, והצג שתי תגובות שונות של קהילות לרעיונות אלה.

✂️

כרטיס יציאה · מפריז לצנעא: השכלה בארצות האסלאם

שם: _____ כיתה: _____

1. מה למדו בבתי הספר של כי״ח?

---

2. מה ייחד את המפגש של יהודי תימן עם רעיונות ההשכלה?
